

MEDLEMSRAPPORTERING FOR Helse Midt-Norge

For 2021

OFFENTLIG SEKTOR

”Å stille etiske- og sosiale krav i offentlige anskaffelser er nødvendig for å fremme anstendige arbeids- og miljøforhold. Det vil også styrke prinsippet om likebehandling, som er en forutsetning for velfungerende og effektive markeder.”

Til lesere av rapporten

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker. Med dette følger storinnkjøpsmakt og et stort ansvar. Gjennom forvaltningen av fellesskapets ressurser bør offentlige virksomheter gå foran og etterspørre varer og tjenester som er tilvirket etter høye etiske og sosiale standarder for arbeids- og miljøforhold i både egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Den nye åpenhetsloven (Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold) vil gi offentlig sektor et enklere arbeid med å ettergå at leverandører etterlever de forpliktelser som følger av anskaffelseslovens § 5. Bedrifts-/virksomhetsmedlemmer i Etisk handel Norge rapporterer på arbeidet med aktsomhetsvurderinger og oppfyller åpenhetslovens krav om redegjørelse for aktsomhetsvurderinger og langt på vei informasjonsplikten, ifølge Oslo Economics Konsekvensutredning av lovforslaget. Et viktig verktøy for oppdragsgivere i leverandøroppfølgingen er det nasjonale kontraktsvilkåret for etisk handel utarbeidet av Etisk handel Norge og Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). Kontraktsvilkåret stiller krav til leverandørers aktsomhetsvurderinger i tråd med åpenhetsloven og OECDs retningslinjer.

Medlemmer i Etisk handel Norge har forpliktet seg til å bruke sin innflytelse til å øke oppslutningen om etisk handel. For medlemmer i offentlig sektor betyr det at innkjøpsmakten skal brukes på en måte som fremmer ansvarlig og bærekraftig handel og konkurranse på like vilkår mellom leverandører, der samfunnsansvar er en viktig komponent på linje med pris, miljø, kvalitet og leveringssikkerhet. En viktig målsetting er derfor at etisk handel skal bidra til at useriøse leverandører ikke tildeles offentlige kontrakter. En annen, og like viktig målsetting, er at offentlig sektor anskaffer varer og tjenester på en måte som bidrar til at de som lager produktene og tjenestene får grunnleggende menneskerettigheter oppfylt og at produksjonen ikke skader miljø eller klima.

Medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet til årlig å rapportere om fremdriften i arbeidet med etisk handel. Rapporten er offentlig tilgjengelig. Medlemmenes innmeldingstidspunkt vil påvirke hvor langt de har kommet i arbeidet.

Heidi Furustøl
Daglig leder Etisk handel Norge

Forord fra: **Ingerid Gunnerød, Direktør stab og prosjektstyring**

Spesialisthelsetjenesten i Norge er en stor samfunnsaktør og har et stort samfunnsansvar. I 2021 ble det etablert et felles rammeverk for miljø og bærekraft i Helse Nord, Helse Midt-Norge, Helse Vest og Helse Sør-Øst og de felleseide selskapene. I tillegg vedtok de fire helseregionene felles klima- og miljømål for spesialisthelsetjenesten som bygger på FNs bærekraftsmål. Målsettingen innenfor Anstendig arbeid og økonomisk vekst gir et tydelig mål når det gjelder etisk handel:

"Spesialisthelsetjenesten skal arbeide for å oppheve koblingen mellom økonomisk vekst og miljøødeleggelser, avskaffing av barnarbeid, tvangsarbeid og moderne slaveri og menneskehandel. Nasjonale, regionale og lokale anskaffelser skal fremme ansvarlig handel og rettferdig konkurranse mellom leverandører, der samfunnsansvar er en viktig komponent på lik linje med kvalitet, pris og leveringssikkerhet".

Helse Midt-Norge har ansvaret for at det viktige arbeidet med etisk handel og samfunnsansvar i foretaksgruppen blir ivaretatt på en god måte. Forventningene til helseforetakene er både i 2021 og 2022 tydeliggjort i de årlige styringskravene til helseforetakene (styresak 09/22):

"Målene skal nås på en bærekraftig, likeverdig og ansvarlig måte. Gjennom FNs bærekraftsmål er det satt globale mål for en bærekraftig utvikling frem mot 2030. De regionale helseforetakene i Norge har vedtatt felles mål for miljø og klima, og helseforetaket skal bidra til at disse målene nås".

Helse Midt-Norge sine overordnede retningslinjer for samfunnsansvar definerer noen områder som skal prege virksomheten: Ansvarlighet, åpenhet, etiske atferd, respekt for arbeidstakerrettigheter, respekt for menneskerettigheter, antikorrupsjon, aktivt forhold til miljø- og klimautfordringer. For å sikre at vi forvalter bredden i samfunnsansvaret på en god måte vil det i 2022 utarbeides et regionalt rammeverk for samfunnsansvar/ ansvarlig virksomhet. Hensikten er å sette strukturer, retningslinjer og dokumenter som allerede er etablert, i en større sammenheng.

Hvert år gjennomfører Helse Midt-Norge betydelige innkjøp av varer og tjenester. Sykehusinnkjøp HF sørger for anskaffelser innenfor de aller fleste innkjøpskategoriene og skal i samsvar med vedtektene sørge for at anskaffelsene skjer på korrekt og samfunnsansvarlig måte, samt være pådriver for etisk handel og miljøvennlige innkjøp. For Helse Midt-Norge er det gode arbeidet som utføres, engasjementet og kompetansen som finnes i Sykehusinnkjøp HF en viktig forutsetning for å ivareta samfunnsansvaret.

Helse Midt-Norge ser fram til fortsatt godt samarbeid med alle involverte aktører for å nå målsettingene om ansvarlig virksomhet.

Om virksomheten:

Navn:

Helse Midt-Norge

Antall ansatte:

22 000

Samlet innkjøp av varer og tjenester, inkl. investeringer, i rapporteringsåret (NOK):

8 800 000 000

Anskaffelser og leverandører som omfattes av årsrapporten:

Antall anskaffelser som omfattes av rapporten:

Hvilke varer som omfattes:

Det vises til rapport fra Sykehusinnkjøp HF

Antall leverandører:

Totalverdi (cirka) på anskaffelsene som omfattes av rapporten (NOK):

Kontaktinformasjon for rapporten:

Navn: Randi Østbø

Stilling: Innkjøps- og logistikksjef Helse Midt-Norge RHF

Epost: randi.ostbo@helse-midt.no

Telefon: 91815521

Innmeldingsår i Etisk handel Norge:

2011

Adm. dir. Stig Slørdahl: “Kravet til å jobbe mot en mer bærekraftig, likeverdig og ansvarlig helsetjeneste er vår plikt og står sentralt for at vi skal løse vårt samfunnsoppdrag”

Foto: Flickr, ILO Better Work Programme

Prioriterte mål / aktiviteter i rapporteringsåret

Mål / aktiviteter for rapporteringsåret	Status / fremdrift
Gjennom regionalt samarbeid i Helse Midt-Norge samordne foretakenes arbeid med ansvarlig virksomhet (etisk handel, miljø, menneskerettigheter, anti-korrupsjon, arbeidstakerrettigheter). Herunder skal det foreslås konkrete og målbare styringsparametre på ulike innsatsområder for å sikre at helsetjenesten utøves på en bærekraftig og ansvarlig måte	Administrerende direktører i Helse Midt-Norge RHF og i helseforetakene har vedtatt å etablere et regionalt rammeverk for samfunnsansvar/ansvarlig virksomhet. Rammeverket skal ferdigstilles og framlegges for styrebehandling i 2022.

Prioriterte mål / aktiviteter for kommende rapporteringsår

Mål / aktiviteter
Utarbeide og få godkjent regionalt rammeverk for samfunnsansvar/ansvarlig virksomhet
Utarbeide handlingsplaner i samsvar med rammeverket
Opparbeide kompetanse om Åpenhetsloven
Arrangere rundebordskonferanse om antikorrupsjon med administrerende direktører i de regionale helseforetakene

1. FORANKRING

Forankring, organisering og kompetanse

1. FORANKRING, ORGANISERING OG KOMPETANSE

1.1 Hvordan arbeid med etisk handel er forankret og organisert i virksomheten

Om arbeidet med etisk handel er forankret i strategiske prosesser / dokumenter.

Helse Midt-Norge har gjennom flere år hatt oppmerksomhet på sitt samfunnsansvar/ansvarlig virksomhet og har utarbeidet retningslinjer på flere av de tematiske kjerneområdene. Helse- og omsorgsdepartementet har også stilt tydelige krav og forventninger til Helse Midt-Norge både når det gjelder samfunnsansvar generelt og på flere av de tematiske kjerneområdene. Helse Midt-Norge RHF har som en oppfølging av dette, også stilt tilsvarende krav til helseforetakene.

Styret i Helse Midt-Norge RHF vedtok 6. februar 2014 Overordna retningslinjer for samfunnsansvar i Helse Midt-Norge. I samme vedtak ba Styret i Helse Midt-Norge RHF helseforetakene i regionen å implementere retningslinjene, gjøre dem kjent for sine ansatte og følge opp at disse anvendes i daglig drift.

I foretaksprotokoll i 2017 ble de regionale helseforetakene bedt om å etablere Samarbeidsutvalg for miljø og klimatiltak med representanter fra alle fire regioner samt Sykehusbygg HF og Sykehusinnkjøp HF. Videre ble de regionale helseforetakene i foretaksprotokoll bedt om å finne et hensiktsmessig felles format for dokumentasjon og rapportering av spesialisthelsetjenestens arbeid med samfunnsansvar og å utvikle nasjonale systemer for vurdering og oppfølging av krav til etikk og miljø i anskaffelser av legemidler, som sikrer at kravene blir ivaretatt i hele leverandørkjeden. Dette gjøres nå årlig gjennom Samfunnsansvarsrapporten hvor aktivitet på området fra alle helseforetakene nasjonalt løftes fram.

I foretaksprotokoll i 2018 presiseres det at offentlige oppdragsgivere, som innkjøpere, har et særskilt ansvar for å motvirke arbeidslivskriminalitet og at det forventes at offentlige virksomheter går foran i arbeidet med å fremme et seriøst arbeidsliv. De regionale helseforetakene ble i protokollen bedt om å sikre at leverandører følger lover og regler ved tildeling av oppdrag og i oppfølging av inngåtte kontrakter.

I Styringskrav og rammer i 2019 ba Helse Midt-Norge RHF helseforetakene bidra til at Helse Midt-Norges samfunnsansvar blir ivaretatt i innkjøpsprosesser. Videre ble helseforetakene bedt om å legge økt vekt på klima og miljø ved innkjøp og ved bygge- og vedlikeholdsprosjekter.

Styret i Helse Midt-Norge RHF vedtok i 2018 et antikorrupsjonsprogram. Dette programmet bygger på Helse Midt-Norges verdigrunnlag, samt de etiske retningslinjene og andre styrende dokumenter i foretaksgruppen. I Styringskrav og rammer til helseforetakene for 2019 ble helseforetakene bedt om å implementere antikorrupsjonsprogrammet.

Miljø og klima er det området som har kommet lengst når det gjelder regionalt og interregionalt samarbeid om mål og indikatorer. Helseregionene vedtok i 2021 et felles Rammeverk for miljø og bærekraft. Rammeverket skal bidra til å forbedre miljøprestasjonen i alle de fire regionale helseforetakene og er forpliktende for Helse Midt-Norge. Rammeverket bygger på FNs bærekraftsmål og understreker sammenhengen mellom klima, miljø og fattigdomsbekjempelse.

Helse Midt-Norge innførte for første gang en grunnmur for styringsmålene i 2020; Bærekraftig, likeverdig og ansvarlig helsetjeneste. Denne grunnmuren gir et tydelig styringssignal til helseforetakene om det viktige fundamentet bærekraft skal være for driften av helsetjenesten.

Om det er utarbeidet en konkret plan eller tilsvarende for mål / aktiviteter som gjelder rapporteringsåret.

Konkret plan foreligger for utarbeidelse og godkjenning av regionalt rammeverk for samfunnsansvar/ansvarlig virksomhet.

For innkjøp henvises det til rapport fra Sykehusinnkjøp HF.

Om det rapporteres på fremdriften i arbeidet med etisk handel til administrativ / politisk ledelse i virksomheten.

Status på styringskrav og rammer til helseforetakene og felleseide selskap (herunder Sykehusinnkjøp HF og Sykehusbygg HF) knyttet til samfunnsansvar/ansvarlig virksomhet inngår i ordinær rapportering gjennom året og i årlig melding til selskapenes eier.

Om en person i virksomheten har ansvar for arbeidet med etisk handel.

Overordnet ansvar for arbeidet knyttet til ansvarlig virksomhet: Ingerid Gunnerød, direktør Stab og prosjektstyring, Helse Midt-Norge RHF

Om andre personer i virksomheten er involvert i arbeidet med etisk handel.

Arbeidet knyttet til etisk handel skjer i samarbeid mellom helseforetakene, Sykehusinnkjøp HF, Sykehusbygg HF og Helse Midt-Norge RHF.

1.2 Kompetanseutvikling og opplæring

Om deltakelse på kurs og/eller andre kompetansehevende tiltak i rapporteringsåret for å øke kunnskapen om etisk handel hos ansatte.

Om virksomheten har identifisert behov for opplæring og/eller andre kompetansehevende tiltak knyttet til etisk handel.

Opplæring vedrørende Åpenhetsloven

2. IMPLEMENTERING

Implementering av etisk handel i anskaffelsesprosessen

Foto: Kirkens Nødhjelp

2. IMPLEMENTERING AV ETISK HANDEL I ANSKAFFELSESPROSESSEN

2.1 Risikokartlegging

Beskriv metode og/eller kilder for risikokartlegging virksomheten bruker, før eller etter inngåelse av kontrakt, for å identifisere risiko for mulige brudd på arbeidstakerrettigheter og miljøforhold i leverandørkjeden.

Det vises til rapport fra Sykehusinnkjøp HF

2.2 Etske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen

Oppgi i hvilke anskaffelser etiske- og sosiale krav er anvendt i rapporteringsåret, inklusive anskaffelser tidligere år dersom disse er gjenstand for oppfølging; type avtale; antall leverandører som leverer på avtalene; krav i hvilke faser i anskaffelsesprosessen. Virksomheter som legger etiske- og sosiale krav til grunn i alle anskaffelser lister opp minst fem anskaffelser der kravene anses som relevante.

I hvilke anskaffelser	Type avtale	Antall leverandører på avtalen	Anvendt etiske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen		
			Som kvalifikasjonskrav	Ved tildeling av kontrakt	Som kontraktsvilkår
Det vises til rapport fra Sykehusinnkjøp HF					

Oppgi hvilken mal for etiske- og sosiale kontraktsvilkår og mal for kvalifikasjonskrav som er brukt i anskaffelsene listet opp i tabellen (Etisk handel Norge, Difi, egen mal, annen mal.)

Det vises til rapport fra Sykehusinnkjøp HF

2.3 Oppfølging av etiske- og sosiale krav i kontraktsfasen

Hvilke enkeltprodukter/varer har vært gjenstand for kontraktsoppfølging i rapporteringsåret (kan også innbefatte enkeltprodukter/varer på avtaler inngått tidligere år)?

Det vises til rapport fra Sykehusinnkjøp HF

Beskriv oppfølgingstiltak og -aktiviteter virksomheten har gjennomført overfor leverandører i rapporteringsåret for å påse etterlevelse av de etiske- og sosiale kravene i kontraktsfasen:

Det vises til rapport fra Sykehusinnkjøp HF

Hvor mange leverandører har vært gjenstand for kontraktsfølging knyttet til etiske- og sosiale krav i rapporteringsåret (gjelder avtaler inngått i rapporteringsåret og avtaler inngått tidligere år)?

Det vises til rapport fra Sykehusinnkjøp HF

Er det i rapporteringsåret identifisert avvik fra de etiske- og sosiale kontraktskravene hos aktører i leverandørkjeden?

Hvis ja : Angi type avvik, hvor i leverandørkjeden avvikene er identifisert, tiltak iverksatt for å rette avvikene, samt status.

Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid, etc)	Hvor i leverandørkjeden	Tiltak iverksatt for å rette avvik	Status
Det vises til rapport fra Sykehusinnkjøp HF			

Beskriv erfaringer i arbeidet med anvendelse av etiske- og sosiale krav i anskaffelsesprosessen.

Det vises til rapport fra Sykehusinnkjøp HF

3. PÅDRIVERROLLE

Pådriverrolle, dialog og kommunikasjon

Foto: Shutterstock

3. PÅDRIVERROLLE, DIALOG OG KOMMUNIKASJON

3.1 Øke oppslutning internt og eksternt

Har virksomheten gjennomført tiltak/aktiviteter internt og eksternt i rapporteringsåret for å øke bevisstheten, kunnskapen og oppslutningen om etisk handel.

Ja

Hvis ja, beskriv tiltak/aktiviteter

Type tiltak	Formål	Målgruppe
Sammen med de øvrige helseregionene utarbeidet «Spesialisthelsetjenestens rapport for samfunnsansvar 2020»	Rapportering iht. oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet	Offentlig tilgjengelig informasjon på Helse Midt-Norge sine internettsider: https://helse-midt.no/Documents/2021/NY%20Spesialisthelsetjenestens%20rapport%20for%20samfunnsansvar%202020.pdf
Styringskrav og rammer til helseforetakene for 2022	Tydeliggjøre kravene til at mål skal oppnås på en bærekraftig, likeverdig og ansvarlig måte	Styre og ledelse i helseforetakene

3.2 Kommunikasjon

Hvordan virksomheten kommuniserer internt om sitt arbeid med etisk handel.

Nyhetssaker internt om Spesialisthelsetjenestens rapport for samfunnsansvar
Regelmessig gjennomgang av HMNs etiske retningslinjer

Hvordan virksomheten kommuniserer eksternt om sitt arbeid med etisk handel.

<https://helse-midt.no/om-oss/for-leverandorer#samfunnsansvar>

Kontakt:

Helse Midt-Norge

Randi Østbø

randi.ostbo@helse-midt.no

91815521